

**YANGILANAYOTGAN O'ZBEKISTON
TARAQQIYOTIDA IQTISODIY FANLARNI
O'QITISHNING DOLZARB MASALALARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
MATERIALLAR TO'PLAMI**

2023-yil 16-iyun

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB
TA’LIMI VAZIRLIGI
NIZOMIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA
UNIVERSITETI
TA’LIM MENEJMENTI KAFEDRASI
“SCIENCE AND INNOVATION” XALQARO ILMIY JURNALI**

**2023-yil 16-iyun kuni Nizomiy nomidagi Toshkent
davlat pedagogika universitetida o‘tkazilgan
“Yangilanayotgan O‘zbekiston taraqqiyotida iqtisodiy
fanlarni o‘qitishning dolzarb masalalari” mavzusidagi
respublika ilmiy-amaliy anjumani
MATERIALLAR TO‘PLAMI**

Toshkent 2023

“Yangilanayotgan O‘zbekiston taraqqiyotida iqtisodiy fanlarni o‘qitishning dolzarb masalalari” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallar to‘plami (2023 yil 16-iyun) – T.: Toshkent 2023.

Ushbu to‘plamga 2023-yil 16-iyun kuni Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetida o‘tkazilgan “Yangilanayotgan O‘zbekiston taraqqiyotida iqtisodiy fanlarni o‘qitishning dolzarb masalalari” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani ishtirokchilarining materiallari kiritilgan.

Anjumanga qabul qilingan har bir maqolaga DOI raqam olinib, Zenodo, OpenAire, Cyberleninka, Index Copernicus va Google Scholar ilmiy bazalarida indekslandi. Shuningdek, anjuman to‘plami va har bir maqola alohida pdf formatida “Science and Innovation” xalqaro ilmiy jurnali rasmiy saytiga ham joylashtirildi.

NASHR ETISHDA QATNASHGANLAR

B.Rustamov	“Science and Innovation” xalqaro ilmiy jurnali Bosh muharriri
G.Raxmatullayeva	Mas’ul muharrir
A.Rustamov	Texnik muharrir
O.Abdullayeva	Texnik muharrir
F.Sagdullayeva	Xalqaro ilmiy bazalariga mas’ul texnik muharrir
F.Abdumovlonova	Korrektor-muharrir
Z.Shermatova	Tahrirlovchi

TAHRIR HAY’ATI

A.K.Qirg‘izboyev	Tarix fanlari doktori, professor
B.S.Abdullayeva	Pedagogika fanlari doktori, professor
N.I.Saidaxmedova	Iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
L.M.Babaxodjayeva	Tarix fanlari doktori
O.Sh.Ismailov	Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Sh.K.Kurbaniyazov	Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
R.Sh.Shamuratov	Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

**ЎЗБЕКИСТОНДА ТРАНСПОРТ ТИЗИМИ ТАРИХИ (XX-АСРНИНГ ИККИНЧИ
ЯРМИДА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА)**

Саидусманов Бахром Абдуганиевич

ЧДПУ Ўзбекистон тарихи кафедраси катта ўқитувчиси

Email: baxrom.said@mail.ru

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8041536>

Аннотация. Маълумки, Ўзбекистонда иккинчи жаҳон урушидан кейин соноат, ишлаб чиқариш, транспорт тизими ва йўллар бир мунча оғир ахволда эди. 20 асрнинг 70-80 йилларига келиб ушбу тизимда анча ривожланиш бўлган. Айниқса, Тошкент вилоятида транспорт тизимидаги тараққиёт ва унинг жамиятга таъсири анча самарали бўлган. Ушбу мақолада ушбу йиллардаги транспорт тизимидаги ижобий ўзгаришлар ҳақида маълумот берилади.

Калим сўзи: Автомобиль транспорти, Автомобиль йўллари, Автокорхоналар, юк автокорхоналари, юк ташиши, соноат корхоналари, алоқа пунктлари, йўловчилар ва юк ташиши ҳажмлари, янги автохўжаликлар.

Тошкент вилояти аҳоли зичлиги жиҳатидан етакчи ўринни эгаллайди. Бу ҳудудда жойлашган соноат шаҳарлари ҳамда қишлоқларида яшовчи кўп миллионли йўловчиларнинг автотранспортларга бўлган эҳтиёжларини қондириш, хизмат сифати ва маданиятини ошириш, йўловчиларни белгиланган қисқа муддатларда, аниқ ҳаракатланиш жадвали асосида манзилларга етказиш ғоят муҳим ва долзарб вазифадир. Шу жиҳатдан корпорациянинг йирик тизимларидан ҳисобланган “Тошвилоятйўловчитранс” концерни корхоналарида қандай чора-тадбирлари кўриляти, концерн тизимларида айниқса бозор муносабатлари ва ислоҳ қилинапти.

Автобусларда йўловчилар ташиш ҳам йилдан йилга ўсди. Бунда республикада автобус маршрутқаларининг кўпайиши ва автобус қатнайдиған йўллар узайиши асосий сабаблардан бири бўлди. Агар 1953 йилда республикада ҳаммаси 325 автобус, 126 автобус маршрути ва унинг узунлиги 3044 километр бўлиб, 42,6 миллион йўловчи ташилган бўлса, 1965 йилга келиб автобусларнинг сони 32564 километр, ташилган йўловчилар сони 629,7 миллион кишини ташкил қилди, шундан 163,4 миллион йўловчи шаҳарлараро автобусларда ташилди. Шу йилларда енгил такси ва юк машиналарикўпайди. Йўловчилар ташиш ошди. 1965 йилда енгил такси машиналарининг умумий йўл босиши 188,5 миллион километрни, шундай пулли йўл босиши 154,5 миллион километрни ташкил этди. [1]

Бу йилларда автомобиль транспортида йўловчилар ташиш ҳам тўхтовсиз ошиб борди. 1979 йилда йўловчилар обороти 1960 йилга нисбатан 6,2 марта ошиб, 1 пассажирнинг ўртача йўл босиши шаарлар ичида 5,6 км ни ва шаҳарлараро -41,2 км ни ташкил этди. 1968 йилнинг 1 декабрида йўловчи ташаига ихтисослаштирилган Тошкент вилоят автотрести ташкил этилганида, унинг таркибида 10 та автобус таксомотор саройи ва хўжалик ҳисбидаги “Тошкент” автовокзали бор эди, жами 10 автобус, 112 та енгил таксимоторлар вилоят йўловчилари хизматиға жалб қилинган эди. Янги трестға катта ишлаб чиқариш тажрибасига эға мутахассислар В.А.Подковирин, В.П. Скворцов раҳбар қилиб тайинланди. Бўка, Янгибозор, Оққўрғон, Янгийўл, Тўйтепа, Бўстонлик, Келес ва Ангрен автосаройларида ишлаб чиқариш корпуслари қурилиб, техника жиҳозлари билан

таъминланди, автобус ва енгил автомобилларни ювиш, агрегатларни таъмиралш ва диагностика постлари ишга туширилди, атроф мухитни муҳофаза қилиш чоралари кўрилди.[2]

1970 йил охирига келиб автотрест хўжаликларида жами автобуслар сони 1250 та, енгил таксомоторлар сони эса 235 тага етказилди, ва якунлари бўйича 174,3 миллион йўловчи ташаилиб 23 млн. сўмдан зиёд даромад олинди. Жами 256 та йўналишда автобуслар узлуксиз ҳаракат қилдилар. Булардан ташқари 115 та шаҳарларда, 158 таси шаҳар атрофи ва 68 таси шаҳарлараро йўналишларда хизмат кўрсатдилар. [3]

70-йилларда автобошбекат ва автошоҳбекатларлар қуриш авж олдирилиб Тўйтепа автобус таксимотлар саройи ташкил топди. 2200 та йўловчига хизмат кўрсатишга мўлжалланган ва Ўрта Осиёда энг йирик “Тошкент” автобошбекати қуриб битказилди ва пойтахтнинг гўзал биноларидан бирига айланди. Бу бекат Республиканинг барча вилоятлари марказлари, қўшни республикалар пойтахтлари ва йирик шаҳарларига ҳар куни 45 та йўналиш бўйича 225 та автобус жўнатиб турди. Унинг перронларида 52 та йўловчи жўнатиш майдончалари жойлаштирилди. Тошкент вилояти бўйича 96 та янги йўналишлар ташкил этилди.[4]

Шу жумладан 12 та янги йўналиш очилиб, аҳоли яшаш манзиллари йирик ишлаб чиқариш корхоналари билан боғланди. Чирчиқда “Корполакташ” ва “Электрохимпром” билан, Бекободда “УМЗ”билан, Ангрен ва Янгиобозор корхоналари билан, Олмалиқда “Тоғ металлургия комбинати” ва “Химпром заводи” билан транспорт қатнови йўлга қўйилди. Шаҳар атрофи йўналишлари “Тошкент -Чирчиқ”, “Тошкент-Янги йўл”, “Тошкент-Тўйтепа” оралиғида автобус қатнай бошлади. Венгрияда ишлаб чиқарилган “Икарус” русумли автобуслар ҳаракат таркибига келиб қўшилди. Тўйтепа, Ангрен, Пскент, Окқўрғон ва Янгибозор автобош ва автошоҳбекатлари қурилиб ишга туширилди.

Бу усул бошқа автосаройларда ҳам қўлланиб, йил охирига уларнинг сони 52тага етказилди ва улар 733 автобус билан 63 та йўналишда хизмат кўрсатдилар. Чирчиқ автосаройига қарашли Г.Вейс, ва Ф.Абдуллаев бошлиқ бригадалар “Тошкент -Чирчиқ” тезюар йўналишини намунали йўналиш даражасига кўтарилди.[5]

Мамлакатимиз мустақилликни қўлга киритиш арафасида “Тошвилоятйўловчитранс” қошида 17 та автосарой, 6 та автошоҳбекат ва автобошбекатлар, авточиптахоналар фаолият олиб борарди. Кейинги йигирма йил давомида вилоят тизимида қуйидаги техник-иқтисодий кўрсаткичларга эришилди, жумладан: автобуслар сони 840 тадан 899 тага, енгил автомобиллар сони 170 тадан 468 тага, автобусларнинг умумий сифими 32485 йўловчидан 83300га етказилди, автобуслардан фойдаланиш даражаси 0,71 дан 0,736га етди, автобус йўналишлари сони 680тадан 1598 тага, жами ташилган йўловчилар сони 138,7 нафардан 377,4 млн нафарга етказилди.

REFERENCES

1. Убайдуллаев И, Аброворов З, Захриддиов Ғ. Ўзбекистон транспорти . Ўзбекистон ССР “Билим” жамияти. 1968. -Б.13.
2. *Хазраткулов А.* Решение социальных вопросов в Узбекистане. –Ташкент, 1991. – С. 24.
3. *Ходжаев Б.А.* Автомобиль транспорти иқтисоди. Дарслик.-Т.: Ўқитувчи. 1982. –Б.21.

4. Хайдаров М. Комментарий к некоторым первоисточникам по истории Узбекистана // Тарихнинг номаълум саҳифалари. Илмий мақолалар. Хужжат ва материаллар. Хотиралар. Тўртинчи китоб. Тошкент: Фафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи. 2013. –Б. 218-233.
5. Социально-экономическое развитие Узбекистана за годы Советской власти. Ответственный редактор академик АН Уз ССР, доктор экономических наук, профессор И.Искандеров. –Ташкент: Узбекистан, 1984. – С. 207.

Mundarija

1	Saidaxmedova N.I., YANGILANAYOTGAN O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	6
2	Gaibnazarova Zumrat Talatovna, INCREASING THE EFFECTIVENESS OF HIGHER EDUCATION IN IMPROVING NATIONAL HUMAN CAPITAL	10
3	Xakimova Muxabbat Fayzievna, O'ZBEKISTON TARAQQIYOTINING YANGI BOSQICHGA KO'TARISHDA OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH	17
4	Ibraimov Xolboy Ibragimovich, UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARI O'QUVCHILARIDA TADBIRKORLIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING KREATIV MEKANIZMLARI	22
5	Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ikromovna, MEHNAT BOZORIDA MARKETING TADQIQOTLARINI TASHKIL QILISH VA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	25
6	Ernazarova Gulnora Oblaqulovna, TA'LIM –TARBIYA JARAYONINI KLASSTERLI YONDOSHUV ASOSIDA BOSHQARISH MASALALARI	33
7	Эргашходжаева Шахноза Джасуровна, Нишонов Дилшод Шамшиддинович, ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ТАЪЛИМ СИФАТИ ВА РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ	37
8	Бобаназарова Жамила Холмуродовна, Салохитдинов Шерзод Фарход ўғли, ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА БОШҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	42
9	Халиков А.А., ЎҚИТУВЧИ МЕХНАТИНИ ИЛМИЙ ТАШКИЛ ЭТИШДА ИҚТИСОДИЙ САВОДХОНЛИКНИНГ АҲАМИЯТИ	45
10	Камалов Азамат Жамалович, ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНДА ЎҚИТУВЧИ ОБРЎСИНИ ОШИРИШНИНГ МЕЪЁРИЙ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ	48
11	Khadjimuratov Abdugaxxor Abdumutalovich, MALAKALI KADRLAR TAYYORLASHDA IQTISODIYOT NAZARIYASI FANINING ZARURIYATI	52
12	Norposhshaxon Xabibullayevna Voxidova, TARBIYAVIY FAOLIYATNI TASHKIL ETISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARGA OID AYRIM MULOHAZALAR	55
13	Jabborov J.R., IQTISODIY FANLARNI O'QITISH SIFATINI OSHIRISH YO'LLARI	60
14	Kattakishiev B., IQTISODIY TA'LIMDA MULTIMEDIA MATERIALLARIDAN FOYDALANISH	63
15	Насриддинов И.Х., Бурхонов З, Бобохонов Л., АНГРЕН ШАҲРИ ВА АТРОФИ НОМЛАРИ ТАҲЛИЛИ	67
16	Шахло Ахорова, ИҚТИСОДИЙ СОҲА ВА УНИНГ ЖАМИЯТ РАВНАҚИДАГИ ЎРНИ	70
17	Bobamurodova Sitora, THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES	74
18	Rustamov Husanboy Xurshedjon o'g'li, VOLLEYBOLCHILARNING STRESSGA BARDOSHLILIGINI TA'MINLASHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	77
19	Abdurakhimova Nigora Bahtiyorovna, DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCE THROUGH SCAFFOLDING: A PATH TO LANGUAGE PROFICIENCY	80
20	Мирзайева Сайёра Тойировна, ЗАМОНАВИЙ ПЕДАГОГИК ЁНДАШУВЛАР АСОСИДА ТАЪЛИМНИ ТАШКИЛ ЭТИШ МЕХАНИЗМЛАРИ	83
21	Atabaeva Lobar Farxod qizi, UMUMIY O'RTA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI	86
22	Саидусманов Бахром Абдуганиевич, ЎЗБЕКИСТОНДА ТРАНСПОРТ ТИЗИМИ ТАРИХИ (XX-АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА)	89
23	Ochilov Shokir Baxtiyorovich, KELAJAKDAGI ENERGETIKANING ISTIQBOLLARINI FANLARARO O'RGATISH	92
24	Эргашева Мукаддас Шухрат кизи, СУҒУРТА ТАШКИЛОТЛАРИДА МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ҲИСОБИНИ МҲХС АСОСИДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ МУАММО ВА ЕЧИМЛАРИ	94
25	Akbarova Nasiba, MUSIQA MADANIYATI TARIXI VA UNING METODOLOGIK ASOSLARI	98
26	Shakhlo Khusanovna Tashmetova, STUDYING COOPERATIVE RELATIONSHIPS IN THE HUMANIZATION OF RELATIONSHIPS IN THE TEACHER AND STUDENT SYSTEM	101
27	Umarov Alisher Sherallievich, Norbekov Sarvar Sunatullayevich, HOZIRGI KUNDAGI JISMONIY VA AQLIY MEHNAT O'RTASIDAGI MUNOSABATLAR	103
28	F.B.Mattiyeva, THE ROLE OF THE COMPUTER IN THE TRANSLATION PROCESS	109
29	Isroilova Shoirazimovna, Turg'unovna, TA'LIM TASHKILOTLARIDA IQTISODIY FANLARNI O'QITISH SIFATI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION YONDASHUV YO'LLARI	113
30	Damixanova Dilorom, Alisherova Dilshoda, THE PECULIARITIES OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN RAISING THE QUALITY OF EDUCATION IN THE DEVELOPMENT OF THE UPDATED UZBEKISTAN	115
31	Xadicha Jabborovna Sattorova, BOSHLANG'ICH TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA FANLARARO ALOQADORLIKNI O'RNATI	118
32	Shodmonkulova Shahlo Olimjon qizi, G'AZNACHILIKDA PUL OQIMLARINING KOMPLEKS MONITORINGINI TAKOMILLASHTIRISHDA INTELLEKTUAL TIZIM ILOVALARI VA ULARNING AHAMIYATI	121
33	Saodat Muzafarova, BOLALAR MUSIQA VA SAN'AT MAKTABLARIDA MILLIY VOKAL-XOR IJROCHILIGI MUAMMO VA YECHIMLARI	123
34	Abdusaitova Maftuna Sadriddin qizi, Tojiyeva Xolida Baxtiyorovna, BOLALAR FOLKLORI MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR NUTQINI BOYTISH ASOSI SIFATIDA	127
35	Shomurotova Shirin Xajievna, KIMYONI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUV DAN FOYDALANISH	131
36	Карима Жандаровна Туленова, К ВОПРОСУ ОБ ИСТОКАХ ФИЛОСОФИИ МЕНЕДЖМЕНТА: ОПЫТ ЯПОНИИ	135
37	Atoyev Fazliddin Sayfiddinovich, KLASSTERLI YONDASHUV ASOSIDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.	139
38	Нодирбек Бахриддинов, ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ МОЛИЯВИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШНИНГ БИЛВОСИТА УСУЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ	143
39	Davirova Xurshida Abdaxakim qizi, AT A GLANCE AT ERKIN VAHIDOV'S COMEDY: EXAMPLES OF WORK FROM THE 70'S TO THE YEARS OF INDEPENDENCE	150